

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. balandžio 3 d. Nr. 21RE3-114 (AG3-63/23-2026)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės, Ramintos Ramanauskienės (pranešėja) ir Svetlanos Sinkevičienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos individualios įmonės „Įmonė X“ skundą atsakovei Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai dėl sprendimų panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjos individualios įmonės „Įmonė X“ (toliau – ir pareiškėja arba Įmonė) atstovas „Asmuo Y“ (toliau – atstovas) Komisijai pateikė skundą „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Priežiūros departamento Šiaulių apygardos priežiūros skyriaus 2026-02-02 sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo“ ir 2026-02-10 sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo“ (toliau – ir skundas), kuriuo prašo panaikinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – ir atsakovė arba Tarnyba) Priežiūros departamento Šiaulių apygardos priežiūros skyriaus (toliau – ir Priežiūros skyrius) 2026 m. vasario 2 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo“ (toliau – ir 2026-02-02 Sprendimas) ir 2026 m. vasario 10 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo“ (toliau ir – 2026-02-10 Sprendimas; toliau kartu – Sprendimai).

Pirmiausia skunde pareiškėja aptaria faktines aplinkybes ir nurodo, kad 2026-02-02 Sprendimu atsakovė įvertino pareiškėjos 2021 m. balandžio 27 d. – 2026 m. sausio 7 d. pagal konkrečius pirkimo dokumentus įsigytus maisto papildus Haya Labs DHEA 60, HAYA Labs DHEA 180 ir Haya Labs 7 – keto DHEA (toliau kartu – Maisto papildai), o 2026-02-10 Sprendimu atitinkamai įvertino maisto papildus Haya Labs DHEA 60 ir HAYA Labs DHEA 180 (minėta, Maisto papildai), įsigytus pagal išvardintus 2021 m. kovo 19 d. – 2025 m. gegužės 9 d. pirkimo dokumentus, ir skundžiamais Sprendimais pareiškėjai uždraudė tiekti rinkai Maisto papildus, įpareigojo Įmonę susigrąžinti Maisto papildus iš vartotojų, pašalinti Maisto papildus iš rinkos ir nurodė juos sunaikinti.

Pareiškėjos atstovas nesutinka su skundžiamais Sprendimais ir skunde pažymi, kad Tarnybos direktorius 2014 m. sausio 16 d. įsakymo Nr. B1-22 „Dėl pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas), kuriuo patvirtintas Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašas (toliau – ir Aprašas), 2 punkte nustatyta, kad tiekti Lietuvos Respublikos rinkai nenotifikuotus (neįtrauktus į Maisto papildų sąrašą) maisto papildus draudžiama. Atitinkamai Aprašo 13 ir 21 punktuose nustatyta, kad Maisto papildai gali būti tiekami rinkai nuo įtraukimo į Maisto papildų sąrašą dienos. Šiame kontekste atkreipiamas dėmesys, kad 2026 m. sausio 27 d. atsakovė vykdė Įmonės veiklos patikrinimą ir surašė 2026 m. sausio 27 d. Maisto papildų prekybos subjekto tvarkymo patikrinimo aktą Nr. 57MPI-8 (toliau – ir

Patikrinimo aktas), iš kurio matyti, jog pareiškėja į rinką tiekė atsakovės sprendimu notifikuosius (į Maisto papildų sąrašus įtrauktus) Maisto papildus, todėl atsakovės sprendimas Maisto papildų tiekimą rinkai kvalifikuoti kaip neteisėtą, yra nepagrįstas. Kartu atkreipiamas dėmesys, kad nagrinėjamo skundo surašymo dieną (2026 m. kovo 2 d.) 11 val. 14 min. Lietuvos laiku padarytose Tarybos administruojamos interneto svetainės, pasiekiamos interneto adresu https://www.vet.lt/maistopapildai/index.php?gaminy=DHEA&platintoj=&gamintojas=&plat_adres=&kilme=, ekrano nuotraukos rodo, jog Maisto papildai nėra išbraukti iš Atsakovės sudaromo Maisto papildų sąrašo. Dėl to pareiškėja teigia, kad skundžiamais Sprendimais, kuriais Įmonei yra uždrausta tiekti rinkai Maisto papildus, *de jure* laikytini neteisėtais, todėl naikintini. Kita vertus, pareiškėja ir pati priėmė sprendimą nebetiekti rinkai Maisto papildų tol, kol šis ginčas nebus išspręstas galutiniu ir įsiteisėjusiu kompetentingos institucijos ir (ar) teismo sprendimu.

Dėl Sprendimų dalies, kuria pareiškėja įpareigota susigrąžinti Maisto papildus iš vartotojų, skunde pažymima, kad toks įpareigojimas ne tik neteisėtas, tačiau prieštarauja teisinio tikrumo ir teisingumo principams. Akcentuojama, kad Įmonė vartotojams tiekė atsakovės sprendimu notifikuosius (į Maisto papildų sąrašą įtrauktus) Maisto papildus, todėl pareiškėjos vykdytas Maisto papildų tiekimas vartotojams negali būti kvalifikuojamas kaip neteisėtas. Kartu atkreipiamas dėmesys, kad pati atsakovė, vadovaudamasi Aprašu ir įtraukusi Maisto papildą į Maisto papildų sąrašą, turi visapusiškai patikrinti, ar Maisto papildas yra saugus, tai yra, ar Maisto papildas atitinka Aprašo 6 punkte nurodytų teisės aktų reikalavimus.

Atstovo teigimu, skunde aptartos aplinkybės patvirtina, jog pareiškėja vartotojams teisėtai tiekė Maisto papildus, kuriuos pati atsakovė buvo pripažinusi saugiais, vadinasi, įpareigojimas pareiškėją susigrąžinti Maisto papildus iš vartotojų, yra tolygus susigrąžinimui vartotojams teisėtai tiekiamų Maisto papildų, nes jų tiekimo metu tie Maisto papildai nebuvo laikomi nesaugiais. Nepaisant to, kad pareiškėja nesutinka su aptariamu įpareigojimu, visgi, būdama atsakingu maisto tvarkymo subjektu, informavo Maisto papildus įsigijusius vartotojus apie jų teisę grąžinti Maisto papildus pareiškėjai.

Be to, skunde pareiškėja teigia kad Sprendimai, kuriais Įmonė įpareigota pašalinti Maisto papildus iš rinkos ir nurodyta sunaikinti Maisto papildus, yra neteisėti ir prieštarauja teisinio tikrumo bei teisingumo principams. Kartu paaiškina, kad Įmonė, vadovaudamasi atsakovės sprendimu notifikuoti Maisto papildus (įtraukti juos į Maisto papildų sąrašą), įsigijo reikšmingą kiekį Maisto papildų, tai yra, patyrė išlaidas, todėl įpareigojimas sunaikinti Maisto papildus, nesuteikiant pareiškėjai galimybės jų grąžinti Maisto papildų tiekėjui ir susigrąžinti iš jo bent dalį lėšų, yra nepateisinamas, juo labiau, kad tokia situacija, į kurią pateko pareiškėja, susiklostė išimtinai dėl pačios atsakovės kaltės.

Atsakovė atsiliepimu prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime nurodoma, kad buvo gautas RASFF (*Rapid Alert System for Food and Feed*) sistemos 2026 m. sausio 14 d. skubus pranešimas Nr. RASFF260012, pateiktas Estijos atsakingos institucijos dėl nesaugių maisto papildų iš JAV, kurių sudėtyje yra neleistina medžiaga DHEA (anabolinis androgeninis steroidas) (toliau – ir RASFF pranešimas). Tuomet 2026 m. sausio 27 d. Priežiūros skyrius atliko maisto papildų prekybos subjekto patikrinimą Nr. 57MPI-8, kurio metu buvo nustatyti šie pažeidimai:

1. Nebuvo pateikti tikrintų maisto papildų atsekamumo dokumentai ir tuo pažeistas 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras 18 straipsnio 1 punkto ir 2 punktų reikalavimus;

2. Pareiškėja prekiaavo nesaugiais maisto papildais ir tuo pažeidė 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyriaus, 6 tomo, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir

Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1) 4 skirsnio, 14 straipsnio, 1 dalies reikalavimus; Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 2 skirsnio, 4 straipsnio, 1 dalies reikalavimus;

3. Internetinėje svetainėje apie tikrintus maisto papildus vartotojui teikiama klaidinanti informacija ir tuo pareiškėja pažeidė 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyriaus, 6 tomo, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1) 4 skirsnio, 14 straipsnio, 1 dalies reikalavimus; Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 2 skirsnio, 4 straipsnio, 1 dalies reikalavimus.

Atsiliepime pažymima, kad Patikrinimo aktu pareiškėjai buvo pateikti atitinkami nurodymai, be kita ko, susiję su draudimu reklamuoti, prekiauti ir kitaip siūlyti įsigyti Maisto papildus, būtinybe užtikrinti, kad į rinką nepatektų nesaugūs maisto produktai, o tuos, kurie pateko į rinką, susigrąžinti ir saugiai sunaikinti.

Atsakovė pabrėžia, kad skundžiami Sprendimai buvo priimti dėl to, kad pareiškėjos platinamuose Maisto papilduose buvo nustatyta neleistina medžiaga, gavus pranešimus iš kitų valstybių atsakingų institucijų. Tarnyba Maisto papildus pripažino nesaugiais remdamasi Estijos atsakingos institucijos pranešimu bei 2026 m. sausio 27 d. atliktu patikrinimu, kuris patvirtino iš atsakingos Estijos institucijos gautą informaciją, todėl tvirtina, kad pareiškėjai taikomos sankcijos yra tinkamos. Pažymi, kad Produktų tiekimo rinkai ribojimo priemonių taikymo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės maisto ir veterinarijos direktoriaus 2013 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. B1-487, „Dėl Produktų tiekimo rinkai ribojimo priemonių taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Ribojimo priemonių aprašas), 20.1. papunktis numato, kad sprendimas dėl produkto tiekimo rinkai uždraudimo priimamas, kai nustatoma, kad produktai yra nesaugūs. Todėl, atsakovės vertinimu, buvo pagrindas priimti skundžiamus Sprendimus, vadovaujantis Ribojimo priemonių aprašu, nes pareiškėjos tiekiamuose rinkai maisto produktuose buvo nustatyta neleistina medžiaga.

Dėl skundo argumentų, kad ginčo Maisto papildai buvo notifikuoti ir įtraukti į Tarnybos administruojamą notifikuotų Maisto papildų sąrašą, atsakovė pažymi, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnio 1 dalį maisto verslo operatoriai visuose su jų kontroliuojamu verslu susijusiuose etapuose privalo užtikrinti, kad maistas atitiktų su jų veikla susijusius maisto produktus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir tikrinti, kad šių reikalavimų būtų laikomasi. Taigi, pareiga užtikrinti į rinką tiekiamo maisto saugą pirmiausia tenka pačiam maisto tvarkymo subjektui. Tarnybos vertinimu, maisto papildų įtraukimas į notifikuotų papildų sąrašą nepaneigia pareiškėjos pareigos užtikrinti produkto saugą. Šiame kontekste taip pat nurodoma, kad maisto papildų notifikavimo procedūra yra administracinė informavimo procedūra, kurios metu tikrinama, ar pateikti visi nustatyti dokumentai ir duomenys. Atitinkamai Tarnyba, gavusi iš maisto tvarkymo subjekto pranešimą notifikuoti maisto papildus, pirminio etapo metu tik įvertina, ar pateikti visi Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2014 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. B1-22 „Dėl Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (minėta, Aprašas) nurodyti pateikti duomenys ir dokumentai. Jeigu visi reikalaujami duomenys yra pateikti, maisto papildas (-ai) per 5 darbo dienas yra įtraukiamas į notifikuotų Maisto papildų sąrašą, kuris yra skelbiamas viešai Tarnybos interneto tinklalapyje <https://www.vet.lt/maisto-papildai/>. Atsakovė akcentuoja, kad išsamus maisto papildų (-ų) sudėties vertinimas, pagal pateiktus subjekto dokumentus yra atliekamas vėliau, arba vykdomas valstybinės kontrolės metu. Kartu pabrėžia, kad pagal Lietuvos Respublikos maisto įstatymo (toliau – ir Maisto įstatymas) 7 straipsnį maisto tvarkymo subjektai privalo pateikti į rinką tik saugų maistą.

Dėl Sprendimuose suformuluoto įpareigojimo pareiškėjai susigrąžinti Maisto papildus iš vartotojų pažymima, kad Ribojimo priemonių aprašo 21 punkte yra nurodyta, kad pareigūnas, priėmęs sprendimą „Dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo“, jame nurodo atitinkamas produkto (-ų) tiekimo rinkai ribojimo priemones. Pareiškėjo skundžiama priemonė yra nurodoma

21.2 punkte ir taikoma, kai nesaugus (-ūs) produktas (-ai) ar suklastotas maistas buvo pateiktas (-i) vartotojams. Tai pat pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 19 straipsnį, jeigu maisto verslo operatorius mano arba turi pagrindo manyti, kad jo tiekiamas maistas neatitinka maisto saugos reikalavimų, jis privalo nedelsdamas pradėti produkto pašalinimo iš rinkos procedūras ir, kai reikia, susigražinti produktą iš vartotojų. Šios pareigos yra skirtos užtikrinti aukštą vartotojų sveikatos apsaugos lygį ir taikomos nepriklausomai nuo to, ar produktas anksčiau buvo notifikuotas. Atsakovė tvirtina, kad pareiškėjai nustatytas įpareigojimas susigražinti produktus iš vartotojų yra teisėtas ir atitinka Europos Sąjungos maisto saugos teisės aktų reikalavimus.

Atsakovė analogiškai vertintina ir pareiškėjai nustatytą įpareigojimą pašalinti produktus iš rinkos bei juos sunaikinti, nes Ribojimo priemonių aprašo 21.4 punkte nurodoma, kad priemonė taikoma visais atvejais rinkoje nustačius nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą. Tai reiškia, kad nustačius, jog produktas yra nesaugus ir jo sudėtyje yra neleistina medžiaga, kompetentinga institucija turi teisę imtis priemonių, užtikrinančių, kad toks produktas nepatektų vartotojams. Todėl įpareigojimas pašalinti nesaugius produktus iš rinkos ir juos sunaikinti laikytinas proporcinga ir būtina priemone siekiant apsaugoti vartotojų sveikatą.

Atsakovės teigimu, pareiškėjos skunde nurodyti argumentai dėl galimų ekonominių nuostolių nepaneigia pareigos laikytis maisto saugos reikalavimų. Atsiliepime pabrėžiama, kad verslo subjektai, tiekiantys produktus į rinką, privalo įvertinti jų sudėties atitiktį teisės aktų reikalavimams ir prisiimti su tuo susijusią riziką. Todėl galimi finansiniai padariniai negali būti pagrindas pripažinti teisėtais sprendimus, kurie leistų nesaugiams produktams likti rinkoje.

Atsiliepime Tarnyba taip pat atkreipia dėmesį, kad su pareiškėja buvo komunikuojama po atliktos patikrinimo, pareiškėja pateikė tik prašomus dokumentus susijusius su patikrinimu, bet neįvykdė visų nurodymų, t. y. neinformavo vartotojų internetinėje svetainėje apie nesaugius papildus, nepateikė nesaugių maisto papildų sunaikinimo (utilizavimo) akto.

Skundas atmestinas.

Ginčas šioje byloje kilo dėl Tarnybos Sprendimų teisėtumo.

Iš į bylą pateiktų rašytinių įrodymų nustatyta, kad 2026-02-02 Sprendimu atsakovė įvertino pareiškėjos maisto papildus Haya Labs DHEA 60, maisto papildus HAYA Labs DHEA 180 ir maisto papildus Haya Labs 7–keto DHEA (minėta, Maisto papildai), įsigytus pagal išvardintus 2021 m. balandžio 27 d. – 2026 m. sausio 7 d. pirkimo dokumentus (INVOICE) iš tiekėjo (duomenys neskelbtini) Bulgarija (gamintojas Haya Labs LLC 5167, 35 th AVE North, St Petersburg FL, 33710, kilmės šalis JAV) ir, remdamasi RASFF sistema pateiktu Estijos atsakingų institucijų skubiu 2026 m. sausio 14 d. pranešimu Nr. RASFF260012 „Dėl nesaugių maisto papildų iš JAV, kurių sudėtyje yra neleistina medžiaga DHEA (anabolinis androgeninis steroidas)“ (minėta, RASFF pranešimas) bei 2026 m. sausio 27 d. Maisto papildų prekybos subjekto tvarkymo patikrinimo aktu Nr. 57MPI-8 (minėta, Patikrinimo aktas), konstatavo, kad šis (šie) produktas (-ai) yra nesaugus (-ūs) ir neatitinka teisės akte (-uose) nustatytų saugos reikalavimų. Atitinkamai 2026-02-10 Sprendimu atsakovė įvertino maisto papildus Haya Labs DHEA 60 ir maisto papildus HAYA Labs DHEA 180 (minėta, Maisto papildai), įsigytus pagal išvardintus 2021 m. kovo 19 d. – 2025 m. gegužės 9 d. pirkimo dokumentus (INVOICE) ir, remdamasi RASFF pranešimu bei Patikrinimo aktu, taip pat konstatavo, kad šis (šie) produktas (-ai) yra nesaugus (-ūs) ir neatitinka teisės akte (-uose) nustatytų saugos reikalavimų. Kartu Tarnyba Skundžiamais sprendimais uždraudė pareiškėjai tiekti rinkai Maisto papildus ir įpareigojo Įmonę susigražinti Maisto papildus iš vartotojų, pašalinti Maisto papildus iš rinkos ir nurodė sunaikinti Maisto papildus.

Pareiškėja, nesutikdama su skundžiamais Sprendimais, skundu kreipėsi į Komisiją, ji motyvuodama tuo, kad: 1) atsakovės sprendimas Maisto papildų tiekimą rinkai kvalifikuoti kaip neteisėtą yra nepagrįstas, kadangi iš Patikrinimo akto matyti, jog pareiškėja į rinką tiekė atsakovės sprendimu notifikuotus (į Maisto papildų sąrašus įtrauktus) Maisto papildus, o ir 2026 m. kovo 2 d. atsakovės interneto svetainėje Maisto papildai nebuvo išbraukti iš atsakovės sudaromo Maisto papildų sąrašo; 2) įpareigojimas pareiškėjai susigražinti Maisto papildus iš vartotojų neteisėtas, prieštarauja teisinio tikrumo ir teisingumo principams, kadangi Įmonė vartotojams tiekė atsakovės

sprendimu notifikuotus (į Maisto papildų sąrašą įtrauktus) Maisto papildus kuriuos pati atsakovė buvo pripažinusi saugiais, ir dėl to pareiškėjos vykdytas Maisto papildų tiekimas vartotojams negali būti kvalifikuojamas kaip neteisėtas, o įpareigojimas susigražinti Maisto papildus iš vartotojų yra tolygus susigražinimui vartotojams teisėtai tiekėtų Maisto papildų, nes jų tiekimo metu tie Maisto papildai nebuvo laikomi nesaugiais; 3) pati atsakovė turi visapusiškai patikrinti, ar Maisto papildas yra saugus; 4) Įmonė įsigijo reikšmingą kiekį Maisto papildų, tai yra, patyrė išlaidas, todėl įpareigojimas sunaikinti Maisto papildus, nesuteikiant pareiškėjai galimybės jų grąžinti Maisto papildų tiekėjui ir susigražinti iš jo bent dalį lėšų yra neteisėtas, prieštarauja teisinio tikrumo bei teisingumo principams ir yra nepateisinamas, juo labiau, kad tokia situacija, į kurią pateko pareiškėja, anot jos, susiklostė išimtinai dėl pačios atsakovės kaltės.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Maisto įstatymas, 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 178/2002), Tarnybos direktorius 2014 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. B1-22 „Dėl pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (minėta, toliau – Įsakymas) patvirtintas Pranešimo (notifikavimo) apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus teikimo ir vertinimo tvarkos aprašas (toliau – ir Aprašas), Ribojimo priemonių aprašas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAĮ).

Aprašo 6 punktas skelbia, kad Lietuvos Respublikos rinkai tiekiami maisto papildai turi atitikti 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004, su visais pakeitimais, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą, su visais pakeitimais, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1925/2006 dėl maisto produktų papildymo vitaminais ir mineralais bei tam tikromis kitomis medžiagomis, su visais pakeitimais, 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1333/2008 dėl maisto priedų, su visais pakeitimais, 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2283/2015 dėl naujų maisto produktų, iš dalies keičiančio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 ir panaikinančio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 258/97 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1852/2001, su visais pakeitimais, tiesiogiai taikomų ES teisės aktų, priimtų 2002 m. birželio 10 d. Europos ir Tarybos direktyvos 2002/46/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su maisto papildais, suderinimo, 4 straipsnio 5 dalies pagrindu, Lietuvos higienos normos HN 17:2016 ir kitų maisto srities teisės aktų reikalavimus.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnio 1 dalį maisto verslo operatoriai visuose su jų kontroliuojamu verslu susijusiuose etapuose privalo užtikrinti, kad maistas atitiktų su jų veikla susijusius maisto produktus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir tikrinti, kad šių reikalavimų būtų laikomasi.

Pagal Maisto įstatymo 7 straipsnį maisto tvarkymo subjektai privalo pateikti į rinką tik saugų maistą.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 19 straipsnį, jeigu maisto verslo operatorius mano arba turi pagrindo manyti, kad jo tiekiamas maistas neatitinka maisto saugos reikalavimų, jis privalo nedelsdamas pradėti produkto pašalinimo iš rinkos procedūras ir, kai reikia, susigražinti produktą iš vartotojų. Šios pareigos yra skirtos užtikrinti aukštą vartotojų sveikatos apsaugos lygį ir taikomos nepriklausomai nuo to, ar produktas anksčiau buvo notifikuotas.

Ribojimo priemonių aprašas 20.1. papunktis numato, kad sprendimas dėl produkto tiekimo rinkai uždraudimo priimamas, kai nustatoma, kad produktai yra nesaugūs.

Ribojimo priemonių aprašo 21 punkte yra nurodyta, kad pareigūnas, priėmęs sprendimą „Dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo“, jame nurodo atitinkamas produkto (-ų) tiekimo rinkai ribojimo priemonės: 1) ūkio subjektui (-ams) uždrausti tiekti rinkai nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą. Priemonė taikoma visais atvejais rinkoje nustačius nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą; 2) ūkio subjektui (-ams) susigražinti nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą iš vartotojų. Priemonė taikoma, kai nesaugus (-ūs) produktas (-ai) ar suklastotas maistas buvo pateiktas (-i) vartotojams; 3) ūkio subjektui (-ams) pašalinti nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą iš rinkos. Priemonė taikoma, kai nesaugus (-ūs) produktas (-ai) ar suklastotas maistas buvo pateiktas (-i) kitiems ūkio subjektams; 4) ūkio subjektui (-ams) sunaikinti nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą. Priemonė taikoma visais atvejais rinkoje nustačius nesaugų (-ius) produktą (-us) ar suklastotą maistą. Tai reiškia, kad nustačius, jog produktas yra nesaugus ir jo sudėtyje yra neleistina medžiaga, kompetentinga institucija turi teisę imtis priemonių, užtikrinančių, kad toks produktas nepatektų vartotojams.

Vadovaujantis Aprašo 7 punktu, maisto tvarkymo subjektai apie importuojamus maisto papildus turi per atstumą (paštu, elektroninėmis priemonėmis) arba kreipdamiesi tiesiogiai pranešti (notifikuoti) Tarnybai ir, užpildydami pranešimo apie Lietuvos Respublikos rinkai tiekiamus maisto papildus formą, pateikti šiuos duomenis ir dokumentus: 1) maisto papildo, apie kurį pranešama (notifikuojama), etiketės pavyzdį *MS Word* formatu; 2) maisto tvarkymo subjektą identifikuojančius duomenis (fizinio asmens vardą, pavardę, adresą; juridinio asmens ar jo filialo ar atstovybės pavadinimą, kodą, adresą); 3) maisto tvarkymo subjekto kontaktinius duomenis (telefono, fakso numerius, elektroninio pašto adresą (-us)); 4) maisto papildo atlikto laboratorinio tyrimo protokolą, kuriame nurodytas šio tyrimo metodas ir kuriuo patvirtinama, kad maisto papildo sudėtyje esančių maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį ar fiziologinį poveikį, kiekis atitinka maisto papildo ženklinimo etiketėje deklaruojamą kiekį iki to maisto papildo minimalaus tinkamumo vartoti termino pabaigos; 5) maisto papildų gamintojo išduodamą dokumentą, kuriame nurodytos maisto papildo sudedamosios dalys ir jų paskirtis, maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį ar fiziologinį poveikį ir nurodytų maisto papildo ženklinimo etiketėje, kiekiai ir kuriuo patvirtinama, kad maisto papildas skirtas žmonėms ir atitinka Europos Sąjungos ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus maisto saugos, sudėties ir kokybės reikalavimus. Kai maisto papildo saugos, sudėties ir kokybės rodikliai nurodyti keliuose dokumentuose, pateikiamas šių dokumentų rinkinys; 6) šalies, iš kurios maisto papildai importuojami, kompetentingos institucijos išduotą dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad maisto papildai pagaminti toje šalyje teisėtai veikiančio ir kompetentingos institucijos kontroliuojamo ūkio subjekto; 7) jeigu maisto papildo sudėtyje yra sudedamoji dalis, kuriai taikomi 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2283/2015 dėl naujų maisto produktų, iš dalies keičiančio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 ir panaikinančio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 258/97 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1852/2001, reikalavimai, turi būti pateikiami dokumentai, kad sudedamoji dalis atitinka nurodyto teisės akto nuostatas; 8) maisto papildo, apie kurį pranešama (notifikuojama), apmokėjimą patvirtinantis dokumentas (apmokėjimo banke išrašas), kurio mokėjimo paskirtyje nurodyta „įvežamas“ arba „importuojamas“ ir tikslus notifikuojamo maisto papildo pavadinimas.

Pagal Aprašo 13 punktą, VMVT, gavusi duomenis ir dokumentus, įvertina, ar pateikti visi pagal Aprašo 8–9 punktus reikalaujami duomenys ir dokumentai. Jei pateikti ne visi pagal Aprašo 8–9 punktus reikalaujami duomenys ir dokumentai, VMVT apie tai ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo duomenų ir dokumentų gavimo dienos informuoja duomenų teikėją, nustatydama jam 5 (penkių) darbo dienų terminą trūkstamiems duomenims ir dokumentams pateikti. <...> Maisto papildai gali būti tiekami rinkai nuo įtraukimo į Maisto papildų sąrašą dienos.

Aprašo 18 punkte nustatyta, kad kai VMVT nustato, kad maisto papildai neatitinka teisės aktų reikalavimų, ar duomenų teikėjas per Aprašo 17 punkte nurodytą terminą nepateikia VMVT prašomų duomenų, VMVT apie numatomą produkto išbraukimą iš Maisto papildų sąrašo raštu informuoja duomenų teikėją ir ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo rašto išsiuntimo dienos išbraukia produktą iš Maisto papildų sąrašo.

Vadovaujantis Aprašo 40 punktu, jei VMVT vykdančią valstybinę maisto kontrolę paaikškėja aplinkybės, dėl kurių maisto papildai negalėjo būti įtraukti į Maisto papildų sąrašą, ar VMVT nustato ar paaikškėja naujų aplinkybių, dėl kurių maisto papildai nebeatitinka maisto papildams taikomų teisės aktų reikalavimų, VMVT informuoja maisto tvarkymo subjektą apie numatomą maisto papildų išbraukimą iš Maisto papildų sąrašo ir ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo rašto išsiuntimo dienos išbraukia maisto papildus iš Maisto papildų sąrašo.

Iš bylos duomenų matyti, kad ginčo Maisto papildai pareiškėjos buvo įsigyti anksčiau nei buvo priimti skundžiami atsakovės Sprendimai, t. y. 2021 m. kovo mėn. – 2026 m. sausio mėn. laikotarpiu – dėl to ginčo nėra. Byloje taip pat nėra ginčo dėl to, kad pareiškėjai įsigijus Maisto papildus ir pateikus atsakovei pranešimą apie jų įsigijimą jie atsakovės buvo notifikuoti, ką patvirtina ir byloje pateiktas Patikrinimo aktas. Taigi, šioje byloje sprendtiną klausimą – ar atsakovė, sprendama dėl maisto papildų notifikavimo (įtraukimo į Maisto papildų sąrašą), privalo patikrinti maisto papildų sudėtį prieš įtraukdama juos į Maisto papildų sąrašą, ar tikrina tik pateiktus dokumentus, o sudėtį tikrina vėliau.

Įvertinus aukščiau nurodytą ginčui aktualų teisinį reglamentavimą, Komisija pritaria atsakovės pozicijai ir sprendžia, kad maisto papildų tiekimo į rinką atveju iš esmės atsakomybę ir riziką prisiima tų maisto produktų tvarkymo subjektas, kuris, kreipdamasis dėl maisto papildų notifikavimo, turi pareigą užtikrinti ir patvirtinti į rinką tiekiamo maisto saugą. Kaip minėta, pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 17 straipsnio 1 dalį maisto verslo operatoriai visuose su jų kontroliuojamu verslu susijusiuose etapuose privalo užtikrinti, kad maistas atitiktų su jų veikla susijusius maisto produktus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir tikrinti, kad šių reikalavimų būtų laikomasi. Šiuo atveju, kaip teisingai atsiliepime nurodė atsakovė, maisto papildų įtraukimas į notifikuotų papildų sąrašą nepaneigia pareiškėjos pareigos užtikrinti produkto saugą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje ne kartą pažymėta, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių, visuomenės sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata traktuotinas kaip valstybės funkcija (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d., 2004 m. sausio 26 d., 2002 m. liepos 11 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d. nutarimai). Taigi, turi būti užtikrinama, kad maistas, patenkantis į rinką, būtų saugus vartoti ir nesukeltų rizikos vartotojų sveikatai ar gyvybei.

Pažymėtina, kad aukščiau nurodytas Aprašo 40 punktas suteikia Tarnybai teisę ir pareigą net ir po maisto papildų notifikavimo vykdančią valstybinę maisto kontrolę paaikškęs aplinkybėmis, dėl kurių maisto papildai negalėjo būti įtraukti į Maisto papildų sąrašą, ar Tarnybai nustačius ar paaikškęs naujų aplinkybių, dėl kurių maisto papildai nebeatitinka maisto papildams taikomų teisės aktų reikalavimų, taikyti ribojimo priemones, ką šiuo atveju atsakovė, gavusi kitų valstybių atsakingų institucijų informaciją apie pareiškėjos platinamuose Maisto papilduose nustatytą neleistiną medžiagą, ir padarė. Šioje susiklosčiusioje situacijoje pasekmės tenka pareiškėjai, kaip maisto tvarkymo subjektui. Dėl patirtos žalos pareiškėja savo ruožtu turėtų reikšti pretenzijas Maisto papildų gamintojui ar tiekėjui – distributoriui, kurie galimai pateikė pareiškėjai ne visą informaciją apie ginčo Maisto papildų sudedamąsias dalis.

Skunde pareiškėja pažymi, kad vadovaudamasi atsakovės sprendimu notifikuoti Maisto papildus ir įsigydama didelį kiekį Maisto papildų patyrė išlaidas, todėl įpareigojimas sunaikinti Maisto papildus, nesuteikiant pareiškėjai galimybės jų grąžinti Maisto papildų tiekėjui ir susigrąžinti iš jo bent dalį lėšų, anot pareiškėjos, yra nepateisinamas.

Komisija dėl minėto pareiškėjos skundo argumento pažymi, kad pagal aukščiau nurodytą Ribojimo priemonių aprašo 21 punktą tokios galimybės leisti pareiškėjai grąžinti nesaugų maisto produktų tiekėjui nėra numatyta. Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, kad atsakovei, kaip viešojo administravimo subjektui, draudžiama laisvai interpretuoti ir plečiamai aiškinti viešosios teisės, kuriai būdingas imperatyvusis reguliavimo metodas, normas. Pagal VAI 3 straipsnio 4 punkto nuostatas viešojo administravimo subjektai privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Šiame kontekste

paminėtina ir tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo jurisprudencijoje ne kartą yra išaiškinęs, jog viešojo administravimo subjektas turi teisę atlikti tik tuos veiksmus, kuriuos numato teisės aktų normos, viešojoje teisėje priimta, kad administravimo subjektų veikla yra tiksliai sureguliuota, o galimybės pasirinkti elgesio modelį, nenumatytą teisės aktuose, nėra (2021 m. birželio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1828-662/2021, 2012 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje A552-2853/2012).

Pareiškėja skunde akcentavo aplinkybę, kad šioje byloje nagrinėjamo skundo surašymo dieną (2026 m. kovo 2 d.) atsakovės administruojamoje interneto svetainėje Maisto papildai tebebuvo skelbiami kaip notifikuoti. Komisija dėl šios pareiškėjos skunde nurodytos aplinkybės pastebi, kad tokia atsakovės veiksmų, tiksliau neveikimo, t. y. skundžiamų Sprendimų priėmimo metu lygiagretus ir savalaikis viešų duomenų Tarnybos interneto svetainėje nepakoregavimas, yra ydinga praktika, tačiau šios faktinės aplinkybės nepaneigia pačių skundžiamų Sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo.

Komisijos vertinimu, skundžiami atsakovės Sprendimai yra pagrįsti, motyvuoti, atitinka VAI 10 straipsnyje nustatytus individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, naikinti skundžiamus Sprendimus pareiškėjos skundo motyvais nėra teisinio pagrindo.

Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu,

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos individualios įmonės „Įmonė X“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Raminta Ramanauskienė

Svetlana Sinkevičienė